

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoCsp/43/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5120201396
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Turza
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:5120201396.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Turzu a členiek senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a JUDr. Jany Vargovej, v spore žalobcu: Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtňa 48, 811 07 Bratislava, IČO: 35 831 154, právne zastúpený: JUDr. Ján Šoltés, advokát, so sídlom Mýtňa 48, 811 07 Bratislava, proti žalovanej: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, zastúpená: Združenie na ochranu práv občana - AVES, so sídlom Jána Poničana 9, 841 07 Bratislava, IČO: 50 252 151, o zaplatenie 1 796,56 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 14Csp/4/2020-118 z 22.03.2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., IV. zrušuje a vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo výroku I., III. odvolaním nenapadnutými ponecháva rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý.

odôvodnenie:

1. V poradí prvým rozsudkom Okresný súd Žilina vo výroku I. zastavil konanie v časti o zaplatenie 342,56 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 27.06.2017 do zaplatenia, výrokom II. uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 1 796,57 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 10.03.2020 do zaplatenia, výrokom III. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom IV. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 68 %. Vychádzal z toho, že pôvodná žalobkyňa (E., F.) sa v žalobe domáhala proti žalovanej zaplatenia sumy 2 139,13 eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že 17.12.2015 obchodná spoločnosť G. H. I., F., I. J. XX, K., ktorej právnu nástupkyňou pôvodná žalobkyňa podľa Projektu rozdelenia zlúčením bola, uzavrela so žalovanou ako dlžníčkou zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou je poskytla peňažné prostriedky vo výške 2 500,- eur, ktoré riadne a včas nesplácala. V dôsledku toho bola žalovaná vyzvaná k úhrade dlžných splátok s upozornením na možné vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru, k čomu malo dôjsť dňa 19.06.2017. Súd prvej inštancie konštatoval, že neskúmal obligatórne obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, pretože v prípade absencie niektorej z nich a s tým spojenej sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nárok by zodpovedal uplatňovanej istine úveru. Súd nezistil, že by veriteľ nedodrжал postup podľa § 7 ods. 1 citovaného zákona, teda že bonitu žalovanej spotrebiteľky neskúmal s odbornou starostlivosťou, a preto k strate oprávnenia vyžadovať od spotrebiteľky jednorazové splatenie úveru nedošlo. Žalovaná síce uviedla svoje záväzky na základe šiestich úverových zmlúv (v celkovej výške splátok 793,86 eur), no nepreukázala, či išlo o samostatné úverové vzťahy, reúvery, či úverové vzťahy boli v registroch a veriteľ ich mohol zistiť, alebo či tieto záväzky uviedla v predzmluvných rokovaniach s veriteľom. V údajoch o klientovi uvedených v zmluve tieto záväzky spomenuté neboli (žalovaná uvádzala príjem vo výške 14 800,- eur pri základe dane 6 500,- eur, ale v podaní uviedla výšku príjmov podľa daňového priznania za rok 2014 704,75 eur a základ dane 610,28 eur, príjmy za rok 2015 vo výške 5 100,- eur, pri základe dane 1 296,67 eur). Za nesporné považoval tvrdenie žalovanej o úhrade splátok splatných v mesiacoch 2/2017 až 5/2017, tiež o čiastočnej úhrade dlhu vo výške 703,43 eur a uzavrel, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 1 796,65 eur predstavujúcu rozdiel medzi poskytnutou istinou úveru 2 500,-

eur a čiastočnou úhradou dlhu 703,43 eur. Na záver uviedol, že vzhľadom na uplynutý dátum konečnej splatnosti úveru 20.12.2020 v čase rozhodovania súdu neboli právne významné tvrdenia žalovanej týkajúce sa nemožnosti predčasne zosplatniť úver. Pôvodný veriteľ (G. H. I., F.) neposkytol spotrebiteľský úver ako banka, preto ust. § 92 ods. 8 zákona č. 483/2011 Z. z. o bankách sa na tento subjekt nevzťahovalo. Z dôvodu, že veriteľ nepreukázal pred podaním žaloby doručenie právneho úkonu, ktorým uplatnil nárok na predčasnú splatnosť, nastala predčasná splatnosť úveru až dorúčením úkonu spolu so žalobou.

2. Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovanej rozsudkom č. k. 9CoCsp/31/2022-149 z 22.09.2022 rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku II. a IV. ako vecne správne potvrdil a vo zvyšnej časti ponechal rozhodnutie nedotknuté a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie o neúčelnosti skúmania obligatórnych obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keď aj prípadné konštatovanie absencie niektorej z nich spojenej so sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru by nemalo vplyv na predmet sporu, keďže žalobkyňa si uplatňovala už len nezaplatenú istinu úveru. Vzhľadom na uplynulý termín konečnej splatnosti úveru 20.12.2020, námietka žalovanej o nemožnosti požadovať jednorazové splatenie úveru veriteľom stratila opodstatnenie. Žalovaná nedôvodne poukazovala na nekonanie veriteľa s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, ktorý mal vedieť, že v čase podpisu zmluvy bola povinná splácať s manželom 6 úverov, pričom mala vyživovaciu povinnosť voči nemu i nepľnoletému dieťaťu. Odvolací súd konštatoval, že podľa zmluvy veriteľ zisťoval údaje o zamestnaní a finančnej situácii žalovanej, ktorá uviedla celkový ročný príjem 14 800,- eur, základ dane 6 500,- eur, žiadne mesačné finančné výdavky a iné výdavky 10,- eur mesačne (osobné údaje: živnostníčka, vydatá, bez vyživovacích povinností). Ak žalovaná namietala svoju neschopnosť splácať úver už pri podpise zmluvy a napriek tomu o úver požiadala a predloženou listinou z daňového úradu rozporuje údaje (príjmy a výdavky), ktoré v zmluve sama uviedla, jej konanie vyhodnotil ako rozporné s dobrými mravmi. Keďže podľa § 7 ods. 2 ZoSÚ spotrebiteľ má poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti plácať spotrebiteľský úver, či nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok stanovených osobitným zákonom. Odvoláciu námietku žalovanej ohľadom nemožnosti zosplatniť úver podľa § 11 ods. 2 veta prvá ZoSÚ považoval preto za nenáležitú a v súvislosti so sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, v prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 za nedôvodnú vzhľadom na uplatňovanú istinu úveru. Ďalej uviedol, že napriek záveru súdu prvej inštancie o nesporných skutočnostiach týkajúcich sa úhrady splátok splatných v mesiacoch 2/2017 až 5/2017, podľa jeho názoru žalobkyňa preukázala omeškanie žalovanej so splátkou splatnou vo februári 2017, po ktorom dátume neuhradila žiadnu splátku. Preto právna predchodkyňa žalobkyne v súlade s § 53 ods. 9 OZ predžalobnou upomienkou vyzvala žalovanú na úhradu splátky splatnej v mesiaci 2/2017 s upozornením na oprávnenie zosplatniť úver, k čomu došlo 19.06.2017 a následne k postúpeniu pohľadávky, z ktorého dôvodu žalobkyňa je v konaní aktívne vecne legitimovaná.

3. Na základe dovolania žalovanej Najvyšší súd SR svojím uznesením 9Cdo/46/2023 z 30.10.2024 rozsudok krajského súdu podľa ust. § 420 písm. f/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keďže svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľka prípustnosť dovolania z uvedeného dôvodu videla v tom, že odvolací súd bez akéhokoľvek dokazovania dospel k iným skutkovým zisteniam než súd prvej inštancie a na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie. Odvolací súd bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, a teda aj skutkovými zisteniami o tom, že uhradila splátky splatné v mesiacoch 2/2017 až 5/2017 (odsek 27. rozhodnutia súdu prvej inštancie). Odvolací súd však v odôvodnení svojho rozhodnutia (odsek 9.) uviedol, že napriek záveru súdu prvej inštancie (podľa jeho názoru bližšie nezdôvodnenému) žalobkyňa preukázala, že žalovaná sa dostala do omeškania so splátkou splatnou vo februári 2017 a po tomto dátume neuhradila žiadnu inú splátku, v dôsledku čoho mohlo dôjsť k predčasnému zosplatneniu celého dlhu a následnému postúpeniu pohľadávky. Z ust. § 387 ods. 1, § 383, § 384 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP vyplýva, že odvolací súd je v zásade viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie a iba v prípade, ak má pochybnosti o jeho správnosti, má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom vtedy, ak tieto vyplynú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tým, že opakovane vykonal súdom prvej inštancie, alebo vykonal nové dôkazy. Odvolací súd bez toho, aby zopakoval alebo doplnil dokazovanie sa odchyľil od skutkových zistení súdu prvej inštancie a inak posúdil otázku čiastočného splnenia dlhu žalovanou (právne významnú z hľadiska predčasnej splatnosti zostatku celého dlhu, ako aj aktívnej vecnej legitimácie).

4. Ďalej najvyšší súd uviedol, že jedným z princípov, ktoré predstavujú súčasť práva na riadny a spravodlivý proces, ako aj pojmu právneho štátu, je povinnosť súdov svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Kritériom pre posúdenie (ne)preskúmateľnosti rozhodnutia je splnenie náležitostí odôvodnenia ustanovených v § 393 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré nevyhovuje zákonným požiadavkám, zasahuje do základných práv účastníka súdneho konania, ktorý má nárok na to, aby bola jeho vec spravodlivo posúdená. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, v rámci ktorého je zdôvodnenie vyhodnotenia dokazovania, na základe ktorého bol vytvorený skutkový základ pre jeho rozhodnutie a s tým súvisiacich právnych úvah, nedostatočné. Žalovaná v dovolaní opodstatnene namietala, že odvolací súd odmietol prieskum obligatórnych obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ, ktoré súd skúma ex offo z úradnej povinnosti s vyvedením právnych následkov sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v prípade absencie niektorej z nich (čo žalovaná namietala) a nezaoberal sa v odôvodnení rozhodnutia, aká časť čiastočného plnenia dlhu bola priradená k úhrade istiny úveru, vzhľadom na dohodnuté splátky úveru (zahŕňajúce okrem istiny aj zmluvné úroky, poplatky a podobne) a ich splatnosť. Uvedený argumentačný základ mal následne predstavovať východisko pre posúdenie prípadného omeškania žalovanej s úhradou dohodnutých splátok spotrebiteľského úveru a s tým súvisiacich zákonom stanovených podmienok pre predčasné zosplatenie dlhu, ako aj postúpenie pohľadávky vzhľadom na reštriktívnu právnu úpravu prechodu alebo prevodu práv vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 17 ZoSÚ). Preskúvanie vecnej legitímácie či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu) alebo pasívnej (existencia a tvrdená povinnosť na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho rozhodnutia. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamietá. Práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu s výnimkou prípadov, v ktorých jedným z predpokladov pre platné postúpenie pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere je aj splatnosť pohľadávky, ktorá v takomto prípade predstavuje spôsobilý predmet postúpenia (§ 17 ZoSÚ). Ustanovenie § 565 OZ umožňuje veriteľovi pri splnení zákonom stanovených predpokladov žiadať zaplatenie celej pohľadávky naraz iba vtedy, ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené, po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (§ 53 ods. 9 OZ). Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia nevyplýva vyhodnotenie a subsumovanie preukázaného skutkového stavu pod vyššie uvedené relevantné ustanovenia právnych noriem regulujúce predčasnú splatnosť pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a s tým súvisiacu aktívnu vecnú legitímáciu v konaní. Súdny sú povinné ex offo skúmať nielen existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ale aj bonitu spotrebiteľa. Vychádzajúc zo smernice č. 2005/29/ES z 11. mája 2007 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu a čl. 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS a uvedených rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie, dôkazné bremeno na preukázanie splnenia povinností veriteľa nezaťažuje spotrebiteľa, ale je na veriteľovi, aby v spore hodnoverne preukázal, že pri skúmaní bonity spotrebiteľa pred uzavretím úverovej zmluvy postupoval náležite, s dostatočnou odbornou starostlivosťou (§ 7 ods. 1 až 17 ZoSÚ). Podľa judikatúry Ústavného súdu SR, pokiaľ súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie súdu považovať za arbitrárne, a teda rozporné s článkom 46 ods. 1 Ústavy SR.

5. Po vrátení veci dovolacím súdom krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), opätovne preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podanom dovolaní (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa ust. § 387 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

6. Podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

7. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa ust. § 220 ods. 2 CSP tvorí súčasť základného práva strán na súdnu ochranu a vyžaduje, aby sa súd jasným, korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre

jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, keďže inak sa stáva nepreskúmateľným, čo znemožňuje strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Nedostatkami uvedenými dovolacím súdom trpí aj odôvodnenie súdu prvej inštancie ktorý taktiež ex offo z úradnej povinnosti neskúmal obligatórne obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ, s uvedením právnych následkov sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v prípade absencie niektorej z nich (čo žalovaná namietala) a nezaoberal sa v odôvodnení rozhodnutia, aká časť čiastočného plnenia dlhu bola priradená k úhrade istiny úveru, vzhľadom na dohodnuté splátky úveru (zahŕňajúce okrem istiny aj zmluvné úroky, poplatky, a pod.) a ich splatnosť, ktorý argumentačný základ mal následne predstavovať východisko pre posúdenie prípadného omeškania žalovanej s úhradou dohodnutých splátok spotrebiteľského úveru a s tým súvisiacich zákonom stanovených podmienok pre predčasné zosplatenie dlhu, ako aj postúpenie pohľadávky, vzhľadom na reštriktívnu úpravu prechodu alebo prevodu práv vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 17 ZoSÚ. Súd vecnú legitimáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamietal. Práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu s výnimkou prípadov, v ktorých jedným z predpokladov pre platné postúpenie pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere je aj splatnosť pohľadávky, ktorá v takomto prípade predstavuje spôsobilý predmet postúpenia (§ 17 ZoSÚ). Ustanovenie § 565 OZ umožňuje veriteľovi pri zákonom stanovených predpokladoch žiadať zaplatenie celej pohľadávky naraz iba vtedy, ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené, po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (§ 53 ods. 9 OZ). Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva vyhodnotenie a subsumovanie preukázaného skutkového stavu pod vyššie uvedené relevantné ustanovenia právnych noriem regulujúce predčasnú splatnosť pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a s tým súvisiacu aktívnu vecnú legitimáciu v konaní, ktorú súd skúma vždy aj bez návrhu. Súd prvej inštancie bol súčasne ex offo povinný skúmať nielen existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ale aj bonitu spotrebiteľa. Vychádzajúc zo smernice č. 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu a čl. 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 80/102/EHS a rozsudky Súdneho dvora EÚ, na ktoré poukazoval dovolací súd, dôkazné bremeno preukázania splnenia povinností veriteľa nezaťažuje spotrebiteľa, ale je na veriteľovi, aby v spore hodnoverne preukázal, že pri skúmaní bonity spotrebiteľa pred uzavretím úverovej zmluvy postupoval náležite, s dostatočnou odbornou starostlivosťou (§ 7 ods. až § 17 ZoSÚ). Keďže súd prvej inštancie sa vo svojom odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal s uvedenými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie, jedná sa o zásah do procesných práv strany sporu, ktorého intenzita zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

9. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil, keďže sa nevysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, z ktorého dôvodu sa jeho rozhodnutie stalo nepreskúmateľným. Predmetné nedostatky nemožno odstrániť bezprostredne činnosťou odvolacieho súdu, keďže by sa nejednalo len o doplnenie, resp. dovysvetlenie názorov, či záverov súdu prvej inštancie, ale išlo by o posúdenie sporných otázok, ktoré ním neboli vôbec vyhodnotené a činnosť odvolacieho súdu má smerovať prioritne k prieskumu záverov súdu prvej inštancie, a nie k priamemu definovaniu záverov v určujúcich otázkach, ktorými sa súd prvej inštancie nezaoberal. Počas ďalšieho konania po zopakovaní dokazovania v potrebnom rozsahu vo veci bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne rozhodnúť a v odôvodnení sa korektným spôsobom vysporiadať so všetkými hore uvedenými skutkovými a právnymi skutočnosťami a v nadväznosti na ne aj námietkami žalovanej, či už počas prvostupňového alebo odvolacieho konania.

10. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním senátu Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e príпустné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).